

OP-RYHMÄN SIIRTYMINEN IFRS-RAPORTOINTIIN

OP-ryhmä siirtyi IFRS-tilinpäätöskäytäntöön vuoden 2005 alusta lukien. Vuoden 2005 osavuositarkastukset laaditaan uusien periaatteiden mukaisesti.

Tässä tiedotteessa kerrotaan IFRS-tilinpäätökseen siirtymisen keskeisistä vaikutuksista pankkiryhmän vuoden 2004 taloudelliseen informaatioon. Tiedotteessa esitetään alustavat laskelmat IFRS-siirtymispäivän 1.1.2004 avaavasta taseesta sekä tilivuoden 2004 ja sen neljänneksen tuloslaskelmat ja taseet sekä IFRS-periaatteiden että FAS-periaatteiden (suomalaisen tilinpäätöskäytännön) mukaan. Lisäksi esitetään vuosineljänneksen päätöspäivien mukaiset täsmäytyslaskelmat eri perusteiden lasketuista omista pääomista ja nettotuloksista. Tiedote sisältää lisäksi keskeiset tunnusluvut sekä IFRS-tilinpäätökseen siirtymisen aiheuttamat muutokset tilinpäätöksen laadintaperiaatteisiin.

Tiedotteessa annettava taloudellinen informaatio perustuu laadintahetkellä voimassa oleviin IAS/IFRS-standardeihin, joiden oletetaan olevan voimassa myös 31.12.2005. Standardien käyttöönoton yhteydessä OP-ryhmässä on sovellettu seuraavia IFRS 1 -siirtymästandardin sallimia helpotuksia:

- vuotta 2004 koskeva IFRS-informaatio ei sisällä IAS 39 -standardin (rahoitusinstrumentit) vaikutuksia, koska kyseinen standardi otetaan OP-ryhmässä käyttöön vuoden 2005 alusta, eikä sen osalta edellytetä vertailutietojen esittämistä

- eläkejärjestelyjen varat arvostettiin siirtymässä käypään arvoon ja veloitteet nykyarvoon siirtymähetken 1.1.2004 laskentaolettamien perusteella

- joidenkin omassa käytössä olevien kiinteistökohteiden siirtymähetken arvona käytettiin oletushankintamenoa, joka pohjautui joko käypään arvoon tai kohteen FAS-tilinpäätöksen mukaiseen arvonkorotettuun hankintamenuun

- ennen IFRS-siirtymäajankohtaa yhdisteltyjen yhtiöiden hankintamenolaskelmia ei muutettu IFRS:n mukaisiksi, vaan ne ovat edelleen suomalaisen tilinpäätöskäytännön mukaisia.

Tämän tiedotteen FAS-tilinpäätöskäytännön mukaiset luvut ovat yhtenevät vuoden 2004 osavuositarkastuksissa ja tilinpäätöksessä esitettyjen kanssa sillä erotuksella, että FAS:n mukaiset tuloslaskelma- ja tasetiedot on esitetty OP-ryhmän IFRS-tuloslaskelma- ja tasekaavoihin ryhmiteltyinä.

OP-ryhmän tilinpäätökseen yhdisteltävien yhteisöjen erillistilinpäätökset laaditaan suomalaisen tilinpäätöskäytännön mukaisesti. Poikkeuksena on noteerattuja joukkolainoja liikkeeseen laskenut OP-Asuntoluottopankki Oyj, joka siirtyi IFRS-tilinpäätöskäytäntöön vuoden 2005 alusta lukien. OP-ryhmän yhtiöistä Osuuspankkikeskus Osk (OPK) ja OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj siirtyivät konsernitilinpäätöksissään IFRS-käytäntöön niin ikään vuoden 2005 alusta lukien. OKO on julkistanut oman pörssitiedotteen IFRS-raportointiin siirtymisen vaikutuksista 24.3.2005.

Tässä tiedotteessa esitetyt luvut ovat tilintarkastamattomia.

Lisätietoja:

Talusojohtaja Harri Luhtala, puh. 010 252 2433

Pankinjohtaja Heikki Vitie, puh. 010 252 4477

TÄSMÄYTYSLASKELMAT JA TUNNUSLUVUT

OP-RYHMÄN IFRS VERTAILULUVUT 1-6/ 2004

Tuloslaskelma, milj. €	Viite	FAS-luvut									IFRS 1-6/2004	FAS	
		IFRS- kaavassa 1-6/2004	IFRS- oikaisut IAS12	IAS17	IAS18	IAS19	IAS40 16,31	OPHV	Muut	Yhteensä		4-6/2004	IFRS 4-6/2004
Korkokate	2,5,8	372		3			0	-1		2	374	186	188
Saamisten arvonalentumiset		1									1	0	0
Korkokate arvonalentumisten jälkeen		372									374	185	188
Palkkiotuotot, netto	3,5	164			-4			2		-2	162	78	77
Kaupankäynnin nettotuotot		13									13	16	16
Sijoitustoiminnan nettotuotot	8	37				4				4	41	12	14
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	5						28			28	28	0	10
Liiketoiminnan muut tuotot	2,5,8	70		-39			-0	-4		-43	27	36	14
Henkilöstökulut	4,5,7	-190				9		-1	1	8	-182	-93	-89
Muut hallintokulut	5,8	-98					0	-1		-1	-99	-51	-52
Liiketoiminnan muut kulut	2,5,8,9	-105		36			1	-4	-1	32	-73	-52	-35
Palautukset omistajajäsenille	9	-16						-16	-7	-7	-23	-8	-12
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	5	18						-16		-16	1	7	1
Tulos ennen veroja		265									268	128	131
Tuloverot	1,3,4,5,8,9	-50	-17		-1	6	-0	-2	0	-14	-64	-7	-22
Voitto verojen jälkeen		214									204	121	109
Vähemmistön osuus tilikauden voitosta	4,9	-0				-0		0	-0	-1	-1	0	-1
Tilikauden voitto		214								-11	203	121	108

Tase 30.6.2004, milj. €	Viite	FAS-luvut									IFRS 30.6.2004	
		IFRS- kaavassa 30.6.2004	IFRS- oikaisut IAS12	IAS17	IAS18	IAS19	IAS40 16,31	OPHV	Muut	Yhteensä		
Varat												
Käteiset varat	8	808					-0			-0	808	
Saamiset luottolaitoksilta	9	315									315	
Kaupankäynnin rahoitusvarat		2 834									2 834	
Johdannaissoptimukset		124									124	
Saamiset asiakkailta	2,5,8	28 800		303			-4	-38		261	29 061	
Sijoitusomaisuus	2,5,8	1 774		11			50	-170	0	-108	1 666	
Sijoitukset osakkuusyrityksissä		43									43	
Aineettomat hyödykkeet	5,6,7	82						1	7	8	91	
Aineelliset hyödykkeet	2,5,8,9	835		-219			1	0		-218	617	
Muut varat	2,4,5,8,9	494		0		335	-0	-2		334	828	
Henkivakuutustoiminnan varat	5							2 653		2 653	2 653	
Verosaamiset	1,2,3,4,5,8		46	2	21		2	3		73	73	
Varat yhteensä		36 109									39 113	
Velat												
Velat luottolaitoksille	8	1 350					3			3	1 353	
Kaupankäynnin rahoitusvelat												
Johdannaissoptimukset		155									155	
Velat asiakkaille	5,8	23 194					0	-12		-12	23 183	
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		6 114									6 114	
Varaukset ja muut velat	2,3,5,8,9	882		103	90	2	0	-1	8	202	1 083	
Henkivakuutustoiminnan velat								2 428		2 428	2 428	
Verovelat	1,4,5,8,9	236	17			75	14	5	2	114	350	
Osuuspääoma	9						0		718	718	718	
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	5	539						22		22	560	
Oma pääoma	1,2,3,4,5,6,7,8,9	3 639	28	-5	-69	258	30	7	-721	-470	3 169	
Velat ja oma pääoma yhteensä		36 109									39 113	

OP-RYHMÄN IFRS VERTAILULUVUT 1-9/2004

Tuloslaskelma, milj. €	Viite	FAS-luvut								Yhteensä	IFRS		
		IFRS- kaavassa 1-9/2004	IFRS- oikaisut IAS12	IAS17	IAS18	IAS19	IAS40 16,31	OPHV	Muut		IFRS 1-9/2004	FAS 7-9/2004	IFRS 7-9/2004
Korkokate	2,5,8	559		4			0	-3		2	561	188	188
Saamisten arvonalentumiset		-0									-0	-1	-1
Korkokate arvonalentumisten jälkeen		559									561	187	187
Palkkiotuotot, netto	3,5	238			-6			3	-1	-3	234	74	73
Kaupankäynnin nettotuotot		12									12	3	3
Sijoitustoiminnan nettotuotot	8	55					7			7	61	14	17
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	5							36		36	36	0	8
Liiketoiminnan muut tuotot	2,5,8	105		-60			-0	-7		-67	38	35	11
Henkilöstökulut	4,5,7	-278				15		-2	0	13	-265	-88	-83
Muut hallintokulut	5,8	-139					0	-2		-2	-141	-41	-42
Liiketoiminnan muut kulut	2,5,8,9	-159		56			2	-4	-2	52	-107	-54	-34
Palautukset omistajajäsenille	9	-24							-11	-11	-36	-9	-12
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	5	21						-19		-19	2	4	1
Tulos ennen veroja		390									396	125	128
Tuloverot	1,3,4,5,8,9	-92	-11	-0	-1	5	-1	-3	1	-10	-102	-42	-38
Voitto verojen jälkeen		298									294	83	90
Vähemmistön osuus tilikauden voitosta	4,9	-1				-0		-0	0	0	-1	0	0
Tilikauden voitto		297								-4	293	83	91

Tase 30.9.2004, milj. €	Viite	FAS-luvut								Yhteensä	IFRS		
		IFRS- kaavassa 30.9.2004	IFRS- oikaisut IAS12	IAS17	IAS18	IAS19	IAS40 16,31	OPHV	Muut		IFRS 30.9.2004		
Varat													
Käteiset varat	8	752					-0			-0	752		
Saamiset luottolaitoksilta	9	676									676		
Kaupankäynnin rahoitusvarat		2 819									2 819		
Johdannaissovimukset		128									128		
Saamiset asiakkailta	2,5,8	29 619		328			-4	-38		286	29 905		
Sijoitusomaisuus	2,5,8	1 773		11			50	-171	0	-109	1 664		
Sijoitukset osakkuusyrityksissä		44									44		
Aineettomat hyödykkeet	5,6,7	80						1	7	9	88		
Aineelliset hyödykkeet	2,5,8,9	858		-244			1	0		-243	614		
Muut varat	2,4,5,8,9	586				341	-0	-3		337	923		
Henkivakuutustoiminnan varat	5							2 742		2 742	2 742		
Verosaamiset	1,2,3,4,5,8		51	2	21		2	3		79	79		
Varat yhteensä		37 335									40 435		
Velat													
Velat luottolaitoksille	8	1 284					3			3	1 287		
Kaupankäynnin rahoitusvelat													
Johdannaissovimukset		167									167		
Velat asiakkaille	5,8	23 643					1	-19		-19	23 624		
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		6 699									6 699		
Varaukset ja muut velat	2,3,5,8,9	1 059		102	92	1	0	-0	11	207	1 266		
Henkivakuutustoiminnan velat								2 517		2 517	2 517		
Verovelat	1,4,5,8,9	237	16			76	14	6	2	115	352		
Osuuspääoma	9						0		694	694	694		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	5	548						22		22	569		
Oma pääoma	1,2,3,4,5,6,7,8,9	3 699	35	-5	-71	263	30	8	-700	-440	3 259		
Velat ja oma pääoma yhteensä		37 335									40 435		

OP-RYHMÄN IFRS VERTAILULUVUT 1-12/2004

Tuloslaskelma, milj. €	Viite	FAS-luvut								Yhteensä	IFRS		
		IFRS- kaavassa 1-12/2004	IFRS- oikaisut IAS12	IAS17	IAS18	IAS19	IAS40 16,31	OPHV	Muut		IFRS 1-12/2004	FAS 10-12/2004	IFRS 10-12/2004
Korkokate	2,5,8	755		6			0	-4		3	758	196	196
Saamisten arvonalentumiset		-7									-7	-7	-7
Korkokate arvonalentumisten jälkeen		748									750	189	190
Palkkiotuotot, netto	3,5	324			-8			4		-4	321	87	86
Kaupankäynnin nettotuotot		15						5		5	20	6	11
Sijoitustoiminnan nettotuotot	8	67					12			12	79	10	15
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	5						2	43		45	45	0	9
Liiketoiminnan muut tuotot	2,5,8	144		-82			-0	-15		-97	46	39	9
Henkilöstökulut	4,5,7	-370				15		-2	2	14	-356	-92	-91
Muut hallintokulut	5,8	-193					0	-4		-4	-197	-55	-56
Liiketoiminnan muut kulut	2,5,8,9	-227		76			3	-2	-2	75	-152	-68	-45
Palautukset omistajajäsenille	9	-33							-15	-15	-48	-9	-13
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	5	27						-23		-23	5	6	2
Tulos ennen veroja		502									512	112	117
Tuloverot	1,3,4,5,8,9	-122	-9	0	-0	5	-3	-2	0	-9	-131	-30	-30
Voitto verojen jälkeen		380									381	82	87
Vähemmistön osuus tilikauden voitosta	4,9	-1	0			-0	-0	0	0	0	-1	-1	-1
Tilikauden voitto		379								1	380	82	87

Tase 31.12.2004, milj. €	Viite	FAS-luvut								Yhteensä	IFRS		
		IFRS- kaavassa 31.12.2004	IFRS- oikaisut IAS12	IAS17	IAS18	IAS19	IAS40 16,31	OPHV	Muut		IFRS 31.12.2004		
Varat													
Käteiset varat	8	422					-0			-0	422		
Saamiset luottolaitoksilta	9	681									681		
Kaupankäynnin rahoitusvarat		3 170									3 170		
Johdannaisopimukset		159									159		
Saamiset asiakkailta	2,5,8	30 645		345			-4	-35		306	30 952		
Sijoitusomaisuus	2,5,8	1 771		11			57	-177	0	-109	1 663		
Sijoitukset osakkuusyrityksissä		46									46		
Aineettomat hyödykkeet	5,6,7	77						1	8	9	86		
Aineelliset hyödykkeet	2,5,8,9	882		-261			1	0		-261	622		
Muut varat	2,4,5,8,9	374		0		342	-0	-2		340	714		
Henkivakuutustoiminnan varat	5							2 867		2 867	2 867		
Verosaamiset	1,2,3,4,5,8		52	2	22	0	2	4		81	81		
Varat yhteensä		38 229									41 463		
Velat													
Velat luottolaitoksille	8	1 181					3			3	1 184		
Kaupankäynnin rahoitusvelat													
Johdannaisopimukset		218									218		
Velat asiakkaille	5,8	25 128					0	-21		-21	25 107		
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		6 325									6 325		
Varaukset ja muut velat	2,3,5,8,9	702		102	93	2	-0	-1	15	211	913		
Henkivakuutustoiminnan velat								2 867		2 867	2 867		
Verovelat	1,4,5,8,9	285	16			77	16	3	2	114	399		
Osuuspääoma	9						0		717	717	717		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	5	596						1		1	597		
Oma pääoma	1,2,3,4,5,6,7,8,9	3 796	36	-5	-72	263	36	8	-726	-459	3 337		
Velat ja oma pääoma yhteensä		38 229									41 463		

OP-ryhmän laskelma oman pääoman muutoksista

M€	1.1.2004	1Q2004	2Q2004	3Q2004	31.12.2004
Oma pääoma FASin mukaan	3 440	3 510	3 639	3 699	3 796
Vaikutukset IFRS siirtymisestä					
IAS 19 Työsuhde-etuudet	325	330	332	339	340
IAS 40, 16, 31 Kiinteistöjen arvostus ja yhdistely	48	49	52	55	62
IAS 18 Tuotot	-85	-87	-90	-92	-93
IAS 12 Tuloverot	-30	-26	-39	-34	-34
IAS 38 Aineettomat hyödykkeet	9	8	8	8	8
IAS 27 Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös	4	-1	-2	-2	-1
IAS 17 Vuokrasopimukset	-7	-7	-6	-6	-6
Muut	-715	-728	-725	-707	-733
IFRS oikaisut yhteensä	-450	-462	-470	-440	-459
Oma pääoma IFRS:n mukaan	2 990	3 048	3 169	3 259	3 337

OP-ryhmän laskelma tilikauden tuloksen muutoksista

M€	1Q2004	1-2Q2004	1-3Q2004	1-4Q2004
Tilikauden tulos FASin mukaan	93	214	297	379
Vaikutukset IFRS siirtymisestä				
IAS 19 Työsuhde-etuudet	5	9	15	15
IAS 18 Tuotot	-2	-4	-6	-8
IAS 12 Tuloverot	1	-14	-10	-9
IAS 27 Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös	0	2	2	2
IAS 40 Sijoituskiinteistöt	3	5	9	16
IAS 31 Osuudet yhteisyrityksissä	-0	-0	-0	-0
IAS 38 Aineettomat hyödykkeet	-0	-0	-0	-0
Muut	-4	-8	-13	-15
IFRS oikaisut yhteensä	2	-11	-4	1
Tilikauden tulos IFRS:n mukaan	95	203	293	380
		2Q2004	3Q2004	4Q2004
Tilikauden tulos FASin mukaan		121	83	82
Vaikutukset IFRS siirtymisestä				
IAS 19 Työsuhde-etuudet		4	6	0
IAS 40 Sijoituskiinteistöt		3	4	8
IAS 18 Tuotot		-2	-2	-2
IAS 38 Aineettomat hyödykkeet		-0	0	-0
IAS 12 Tuloverot		-15	4	0
IAS 31 Osuudet yhteisyrityksissä		-0	0	0
Muut		-2	-4	-2
IFRS oikaisut yhteensä		-13	7	5
Tilikauden tulos IFRS:n mukaan		108	91	87

OP-RYHMÄN IFRS VERTAILULUVUT TUNNUSLUVUISTA 2004

Tunnusluvut	FAS Q1	IFRS Q1	FAS Q1-2	IFRS Q1-2	FAS Q1-3	IFRS Q1-3	FAS Q1-4	IFRS Q1-4
Oman pääoman tuotto (ROE), %	10,8	12,7	12,1	13,3	11,1	12,6	10,5	12,0
Koko pääoman tuotto (ROA), %	1,06	1,00	1,21	1,06	1,10	1,00	1,04	0,96
Vakavaraisuussuhde, %	15,2	14,8	15,3	14,9	15,6	15,3	15,8	15,5

Oman pääoman tuotto prosentteina (ROE)

Vuositasoiseksi muutettu voitto verojen jälkeen	x 100
<hr/> Oma pääoma (Kauden alun ja lopun keskiarvo)	

Koko pääoman tuotto prosentteina (ROA)

Vuositasoiseksi muutettu voitto verojen jälkeen	x 100
<hr/> Taseen loppusumma keskimäärin (Kauden alun ja lopun keskiarvo)	

IFRS-oikaisuiden vaikutus omiin varoihin vakavaraisuussuhdetta määriteltäessä

Rahoitustarkastuksen omien varojen tulkintaohjeen mukaisesti IAS 19:n mukainen eläkevastuun laskennallinen ylikate on jätetty huomioon ottamatta omissa varoissa ja riskipainotetuissa saamisissa ja sitoumuksissa. IAS 12:n mukaisia laskennallisia verosaamia ei ole huomioitu omissa varoissa.

IAS 40:n mukaisella kiinteistöjen käyvän arvon arvostuksella ei ole vaikutusta vakavaraisuussuhdelukuun. IFRS-tilinpäätökseen OP-Henkivakuutus Oy yhdistellään hankintamenomenetelmällä rivi-riviltä. FAS-käytännön mukaisesti OP-Henkivakuutus yhdisteltiin pääomaosuusmenetelmällä. Yhdistelytavan muutoksella ei ole vaikutusta vakavaraisuussuhdelukuun.

IFRS-SIIRTYMÄN VAIKUTUS TULOSLASKELMAAN JA TASEESEEN

(numerointi viittaa täsmäytyslaskelmien viitteisiin)

1. IAS 12 Tuloverot

FAS-tilinpäätöksen konsernitaseessa tilinpäätössiirtojen kertymä jaettiin omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä tuloslaskelmassa tilikauden tulokseen ja laskennallisen verovelan muutokseen. IFRS-tilinpäätöksessä esitetään kaikkiin kirjanpidon ja verotuksen väliaikaisiin eroihin liittyvät laskennalliset verosaamiset ja -velat sekä niiden muutokset, mikäli erosta johtuvan veron odotetaan realisoituvan tulevaisuudessa.

2. IAS 17 Vuokrasopimukset

Rahoitusleasingisopimusten tuotot jaetaan korkotuottoihin ja palkkiotuottoihin. IAS 17:n mukaisista muista vuokrasopimuksista saatavista tuotoista palkkiot kirjataan palkkiotuottoihin, muut tuotot liiketoiminnan muihin tuottoihin ja poistot liiketoiminnan muihin kuluihin. FAS-tilinpäätöskäytännön mukaisesti nettotuotot kaikista leasingisopimuksista kirjattiin rahoituskatteeseen.

IFRS-siirtymässä myydyt ja rahoitusleasingehdoin takaisin vuokratut kiinteistökohteet merkittiin taseeseen varoiksi ja veloiksi. Myynneistä kirjatut myyntivoitot peruutettiin ja kirjattiin velaksi. Velaksi kirjatut myyntivoitot tuloutetaan vuokrasopimusten voimassaolajalle jaksotettuina.

3. IAS 18 Tuotot

OP-ryhmä on tulouttanut maksuperusteisesti FAS-tilinpäätösnormien mukaan laadituissa tilinpäätöksissä vuosina 1995–2003 takaisinmaksuturvavakuutukseen liittyviä palkkioita, joihin sisältyy riski niiden palauttamisesta. IFRS-siirtymässä nämä tuloutukset peruutettiin takautuvasti ja kirjattiin velaksi. IFRS-periaatteen mukaan palkkioista tuloutetaan ainoastaan osuus, johon ei sisälly riskiä palauttamisesta.

4. IAS 19 Työsuhde-etuudet

OP-ryhmän eläkejärjestelyt luokitellaan etuus pohjaisiksi. Konserni käytti hyväkseen IFRS 1 -standardin sallimaa helpotusta, jonka mukaan eläkejärjestelyjen varat arvostettiin käypään arvoon ja velvoitteet nykyarvoon siirtymähetken 1.1.2004 laskentaolettamien perusteella. Eläkejärjestelyjen varojen ja velvoitteiden erotus kirjattiin erään "Muut varat". Tilikauden aikana muissa varoissa olevaa omaisuuserää ja eläkemenoja oikaistaan aktuaarilaskelmien perusteella.

5. IAS 27 Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös

OP-ryhmän täysin omistama OP-Henkivakuutus Oy on suomalaisen tilinpäätöskäytännön mukaisesti toiminnaltaan poikkeavana tytäryrityksenä yhdistelty OP-ryhmän tilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. IFRS-tilinpäätöksessä OP-Henkivakuutus yhdistellään rivi-riviltä hankintamenomenetelmällä.

6. IAS 36 Omaisuuserien arvon alentuminen

IFRS-siirtymässä FAS-taseeseen sisällynyt vähäinen liikearvo kirjattiin kuluksi. FAS-tilinpäätöksessä liikearvon poistot tehtiin suunnitelman mukaan.

7. IAS 38 Aineettomat hyödykkeet

FAS-tilinpäätöskäytäntöön verrattuna sisäisesti aikaansaatuja hyödykkeiden hankintamenoa aktivoitua palkkakustannukset pienentävät henkilöstökuluja ja kasvattavat liiketoiminnan muihin kuluihin kuuluvia poistoja. Sisäisesti aikaansaatuja hyödykkeitä ovat atk-ohjelmistot, jotka esitetään aineettomissa hyödykkeissä.

8. IAS 40, 16, 31 Sijoituskiinteistöt, Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet, Osuudet yhteisyrityksissä
Sijoituskiinteistöt arvostettiin siirtymässä käypään arvoon, ja siirtymän jälkeiset käyvän arvon muutokset kirjataan sijoitustoiminnan

nettotuottoihin. FAS-tilinpäätöksessä sijoituskiinteistöt arvostettiin poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenoon.

Keskinäiset kiinteistöyhtiöt, joissa OP-ryhmän yhteisöillä on huomattava vaikutus- tai määräysvalta, yhdistellään IAS 31 -standardin tarkoittaman yhteisessä määräysvallassa olevan omaisuususerän tavoin. Siirtymässä peruutettiin hankintamenomenetelmällä tehdyt yhdistelykirjaukset.

9. Muut oikaisut

FAS-tilinpäätöskäytännössä omaan pääomaan luettavat osuuspankkien osuuspääomat luokitellaan IFRS-tilinpäätöksessä vieraaksi pääomaksi. Osuuspääomalle tilikaudelta maksettavaksi tuleva korko jaksotetaan tilikauden kuluksi arvioon perustuen.

LISÄTIETOJA TÄSMÄYTYSLASKELMIIN

IFRS-kaavoista johtuvat muutokset

IFRS:ään siirtymisen vaikutukset tilikauden 2004 tulokseen ja omaan pääomaan eritellään tämän tiedotteen laskelmissa tuloslaskelma- ja taserivien tarkkuudella. Tämän mahdollistamiseksi FAS-periaattein laadittujen tuloslaskelmien ja taseiden erät on ryhmitelty OP-ryhmän IFRS-kaavan mukaisesti.

Suurimmat IFRS-kaavasta johtuvat oikaisut ja muutokset ovat seuraavat:

Korkokate sisältää trading-koronvaihtosopimusten korot. FAS-tilinpäätöksessä ne sisältyivät arvopaperikaupan nettotuottoihin. IFRS-korkokatteessa esitetään korkotuotot rahoitusleasingsaamisista. FAS-tuloslaskelmassa leasingtoiminnan nettotuotot sisältyivät kokonaisuudessaan rahoituskatteeseen.

Saamisten arvonalentumiset vastaavat FAS-tuloslaskelman erää "Luotto- ja takaustappiot".

Palkkiotuotot sisältävät palkkiot kiinteistönvälityksestä. FAS-tuloslaskelmassa ne kirjattiin liiketoiminnan muihin tuottoihin. Omistajajäsenille myönnetyt bonukset kirjattiin FAS-tuloslaskelmassa palkkiotuottojen oikaisuksi. IFRS-tuloksessa ne kirjataan erään "Palautukset omistajajäsenille".

Kaupankäynnin nettotuotot sisältävät kaupankäyntitoiminnan tuotot ja kulut lukuun ottamatta korkoja, jotka sisältyvät korkokatteeseen. FAS-tuloslaskelmassa kaupankäynnin tuotot ja kulut sisältyivät korkoja lukuun ottamatta arvopaperikaupan nettotuottoihin, korot sisältyivät rahoituskatteeseen. Lisäksi kaupankäynnin nettotuotot sisältävät kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien osakkeiden osinkotuotot, jotka FAS-kaavassa sisältyivät tuottoihin oman pääoman ehtoista sijoituksista.

Sijoitustoiminnan nettotuotot sisältävät sijoituskiinteistöjen tuotot ja kulut sekä myytävissä olevien rahoitusvarojen tuotot ja kulut korkoja lukuun ottamatta. FAS-tuloslaskelmassa rahoitusvarojen tuotot ja kulut (korot pois lukien) sisältyivät arvopaperikaupan nettotuottoihin ja osinkotuottojen osalta tuottoihin oman pääoman ehtoista sijoituksista. Sijoituskiinteistöjen tuotot sisältyivät liiketoiminnan muihin tuottoihin, kulut liiketoiminnan muihin kuluihin ja arvonalentumiset erään "Arvonalentumisiin aineellisista hyödykkeistä".

Henkivakuutustoiminnan nettotuotoissa esitetään kaikki OP-Henkivakuutus Oy:n tuloslaskelmaerät liikekuluja ja veroja lukuun ottamatta. FAS-tilinpäätöksessä OP-ryhmän täysin omaistama OP-Henkivakuutus yhdisteltiin pankkitoiminnasta poikkeavan toimialansa vuoksi pääomaosuusmenetelmällä. OP-Henkivakuutuksen tilikauden tulos esitettiin erässä "Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten voitosta tai tappiosta".

Liiketoiminnan muut tuotot IFRS-tuloslaskelmassa eivät sisällä tuottoja sijoituskiinteistöistä eivätkä palkkioita kiinteistövälityksestä. IFRS:n erässä "Liiketoiminnan muut tuotot" esitetään IAS 17:n mukaisten muiden vuokrasopimusten tuotot ja kulut sekä rahoitusleasingsopimusten muut tuotot kuin korkotuotot.

Liiketoiminnan muut kulut eivät IFRS-tuloslaskelmassa sisällä kuluja sijoituskiinteistöistä. FAS-tuloslaskelman erä "Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä" esitetään tässä erässä. Leasingkohteiden poistot IAS 17:n mukaisista muista vuokrasopimuksista on siirretty tähän erään FAS-tuloslaskelman rahoituskatteesta.

Palautukset omistajajäsenille -erään kirjataan kuluksi osuuspankkien osuuspääomalle maksama korko sekä omistajajäsenille myönnetyt bonukset. FAS-tilinpäätöksessä

osuuspääomien korot on kirjattu maksun yhteydessä oman pääoman veloitukseksi ja omistajajäsenille myönnettyt bonukset palkkiotuottojen oikaisuksi.

Osuus osakkuusyriyten tuloksesta sisältää pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt osuudet osakkuusyhtiöiden tuloksista. FAS-tuloslaskelman erä "Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten voitoista tai tappioista" sisälsi myös tulososuudet niistä tytäryhtiöistä, jotka toimivat muulla kuin pankkitoimialalla.

Saamiset asiakkailta sisältävät FAS-tilinpäätöksen erän "Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä" sekä erästä "Leasingkohteet" rahoitusleasingosimuksiksi luokitellut sopimukset.

Kaupankäynnin rahoitusvarat sisältävät käypään arvoon arvostettavat saamistodistukset ja osakkeet, joiden arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelmaan. FAS-tilinpäätöksessä ne sisältyivät joko saamistodistuksiin tai osakkeisiin ja osuuksiin.

Johdannaissopimukset sisältävät johdannaissopimusten positiiviset (varoissa) ja negatiiviset (veloissa) arvonmuutokset, jotka FAS-kaavassa sisältyivät muihin varoihin ja velkoihin.

Sijoitusomaisuus sisältää myytävissä olevat ja eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat sekä kiinteistösijoitukset. FAS-periaattein sijoituskiinteistöiksi luokitellut mutta IFRS-periaattein oman käytön kiinteistökohteiksi katsotut kiinteistöt sisältyvä aineellisiin hyödykkeisiin.

Aineettomat hyödykkeet sisältävät FAS-taseen aineettomien hyödykkeiden lisäksi merkittäviin kehittämissuoritteihin aktivoidut kehittämissuoritteiden menot.

Aineelliset hyödykkeet sisältävät sijoituskiinteistöjä lukuun ottamatta FAS-tilinpäätöksen aineelliset hyödykkeet sekä erästä "Leasingkohteet" IAS 17:n mukaiset muiden vuokrasopimusten kohteena olevat hyödykkeet.

Muut varat sisältävät FAS-tilinpäätöksen erät "Siirtosaamiset" sekä "Muut varat", josta on vähennetty saamiset johdannaissopimuksista.

Vakuutustoiminnan varat sisältävät OP-Henkivakuutus Oy:n vakuutustoimintaan liittyvät sijoitukset ja muut varat. FAS-tilinpäätöksessä OP-ryhmän täysin omistama OP-Henkivakuutus yhdisteltiin toiminnaltaan poikkeavana tytäryhtiönä pääomaosuusmenetelmällä. FAS-taseessa OP-Henkivakuutukseen liittyvät kirjaukset sisältyivät erään "Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä".

Verosaamiset esitetään IFRS-taseessa omana eränään. FAS-taseessa tuloverojaksotuksiin liittyvät verosaamiset esitettiin siirtoveltoissa.

Kaupankäynnin rahoitusvelat sisältävät arvopapereiden lyhyeksi myynnit, jotka FAS-taseessa sisältyivät erään "Muut velat".

Varaukset ja muut velat sisältävät FAS-tilinpäätöksen erän "Muut velat" vähennettynä veloilla johdannaissopimuksista sekä erät "Pakolliset varaukset" ja "Siirtovelat".

Vakuutustoiminnan veloissa esitetään OP-Henkivakuutuksen vastuvelka ja muut velat. FAS-tilinpäätöksessä OP-ryhmän täysin omistama OP-Henkivakuutus yhdisteltiin toiminnaltaan poikkeavana tytäryhtiönä pääomaosuusmenetelmällä. FAS-taseessa OP-Henkivakuutukseen liittyvät kirjaukset sisältyivät erään "Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä".

Verovelat esitetään IFRS-taseessa omana eränään. FAS-taseessa laskennallisista veroista johtuvat velat esitettiin omana eränään, ja tuloverojaksotuksista johtuvat velat esitettiin siirtoveltoissa.

Velat, joilla on huonompi etuoikeus sisältää FAS-taseen mukaisten etuoikeudeltaan muita huonompien velkojen ohella pääomalainat, jotka FAS-taseessa sisältyivät omaan pääomaan.

Osuuspääoma luokitellaan IFRS-tilinpäätöksessä vieraaksi pääomaksi. FAS-tilinpäätöksessä osuuspääoma luettiin omaan pääomaan.

Oma pääoma sisältää uutena eränä vähemmistön osuuden omasta pääomasta. FAS-taseessa vähemmistön osuus esitettiin omana eränään oman pääoman ulkopuolella.

IFRS-SIIRTYMÄN AIHEUTTAMAT MUUTOKSET OP-RYHMÄN TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEISIIN

Yleistä

Pankki- ja henkivakuutustoimintaa Suomessa harjoittava osuuspankkien yhteenliittymä (jäljempänä OP-ryhmä) on osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetussa laissa (jäljempänä op-laki) määritelty taloudellinen kokonaisuus, jossa Osuuspankkikeskus Osk (jäljempänä OPK) ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. OP-ryhmä ei muodosta kirjanpitolaissa määriteltyä konsernia eikä luottolaitostoinnasta annetussa laissa määriteltyä konsolidointiryhmää. OPK:lla ja sen jäsenosuuspankeilla ei ole toisiinsa nähden yleisten konsernilaskentaperiaatteiden tarkoittamaa määräysvaltaa, minkä vuoksi pankkiryhmälle ei voida määritellä emoyhtiötä.

Op-laissa määrätään, että OP-ryhmän keskusyhteisön OPK:n on laadittava OP-ryhmän yhdistelty tilinpäätös. OPK:n johtokunta on vastuussa tilinpäätöksen laatimisesta sitä koskevien säännösten ja hyvän kirjanpitotavan mukaisesti. OPK:n tilintarkastajat tarkastavat OP-ryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen. OP-ryhmään kuuluvien yhteisöjen tilinpäätösperiaatteiden yhtenäisyyden varmistamiseksi OPK on velvollinen antamaan jäsenluottolaitoksilleen ohjeita tilinpäätöksen laatimisesta.

OPK:n kotipaikka on Helsinki, ja sen rekisteröity osoite on Teollisuuskatu 1b, PL308, 00101 Helsinki.

Laatimisperusta

OP-ryhmän tilinpäätös laaditaan kansainvälisten IFRS-tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards) mukaisesti. Tilinpäätöksen laadinnassa sovelletaan niitä IAS- ja IFRS-standardeja ja niitä täydentäviä SIC- ja IFRIC-tulkintoja, jotka ovat voimassa tilikauden lopussa. OP-ryhmän velvollisuus laatia tilinpäätös kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti perustuu op-lakiin. IFRS-standardien ohella OP-ryhmän tilinpäätöksen laadintaan sovelletaan luottolaitostoinnasta annetun lain 30 pykälän 6 momenttia.

Kansainväliset tilinpäätösperiaatteet otettiin käyttöön OP-ryhmässä vuoden 2005 alusta lukien. Käyttöänon yhteydessä sovellettiin standardia IFRS1 Ensimmäinen IFRS-standardien käyttöönotto. Vuoden 2004 vertailutiedot muutettiin IFRS-standardien mukaisiksi lukuun ottamatta IAS32:n ja IAS39:n mukaista rahoitusinstrumenttien käsittelyä, jota ei IFRS 1 -standardin nojalla edellytetä. Rahoitusinstrumenttien arvostamiseen on vertailuvuoden 2004 osalta sovellettu suomalaista tilinpäätöskäytäntöä, mutta luokittaminen on muutettu IFRS:n mukaiseksi.

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää johdolta arvioiden tekemistä ja harkintaa laskentaperiaatteiden soveltamisessa. Keskeiset arvioita ja harkintaa edellyttävät laskentakäytännöt on tuotu esille tilinpäätöksen laadintaperiaatteissa tai liitetiedoissa.

Op-lain ja laskentaperiaatteita käsittelevän IAS8-standardin periaatteiden mukaisesti OPK:n johtokunnan on vahvistettava sellaiset sovellettavat tilinpäätösperiaatteet, joihin ei ole saatavissa ohjausta kansainvälisistä tilinpäätösstandardeista. Tämän mukaisesti OPK:n johtokunta on vahvistanut periaatteen, jonka mukaan pankkiryhmän laskentateknistä emoyhtiötä muodostettaessa sisäinen omistus eliminoidaan yleisistä konsernilaskentaperiaatteista poikkeavasti.

Yhdistelyperiaatteet

OP-ryhmään yhdisteltävät keskinäiset kiinteistöyhtiöt, joissa edellä mainituilla yhteisöillä on huomattava vaikutusvalta tai määräysvalta yhdistellään IAS31-standardin tarkoittaman yhteisessä määräysvallassa olevan omaisuuserän tavoin.

IFRS-siirtymähetkestä lähtien liikearvoa laskettaessa hankintamenosta vähennetään yhdisteltävien yhtiöiden omaisuuden veloilla vähennetty käypä arvo. Osuus, joka ylittää hankintahetken käyvät arvot, esitetään konserniliikearvona. Hankintamenon ylittävä osuus hankintahetken käyvistä arvoista tuloutetaan.

IFRS1-standardin salliman käytännön mukaisesti ennen IFRS siirtymäajankohtaa 1.1.2004 yhdisteltyjen yhtiöiden hankintamenolaskelmia ei ole muutettu IFRS:n mukaisiksi, vaan ne ovat suomalaisen tilinpäätöskäytännön mukaisia. Ennen IFRS-siirtymäajankohtaa hankittujen, mutta aikaisemmin

yhdistelemättömien ja siirtymäajankohdan jälkeen yhdisteltyjen yhtiöiden hankintamenolaskelmat on laadittu IFRS-siirtymän ajankohdasta.

Vähemmistöosuudet

Tulos ja oma pääoma jaetaan laskentateknisen emoyhtiön omistajien, eli jäsenosuuspankkien jäsenten sekä OKOn pankkiryhmän ulkopuolisten omistajien, yhteenlaskettuun osuuteen ja vähemmistön osuuteen. Vähemmistön osuus omasta pääomasta erotetaan ja esitetään omana eränä omassa pääomassa. IFRS-siirtymäajankohdasta lähtien yhdistellyistä yhtiöistä vähemmistön osuus lasketaan yhdisteltävän yhtiön varojen ja velkojen käyvistä arvoista ja esitetään omana eränä taseessa.

Segmenttiraportointi

OP-ryhmä raportoi segmenttikohtaiset tuloslaskelmat ja taseet seuraavilta liiketoiminta-alueilta: Varallisuuden hoito, Vähittäispankkitoiminta, Yritys pankkitoiminta ja Varainhallinta. Liiketoiminta-alueet on määritelty siten, että eri liiketoiminta-alueiden riskit ja tuloksen muodostuminen poikkeavat muista liiketoiminta-alueista.

OP-ryhmässä ei ole maantieteellistä segmenttijakoa.

Rahoitusinstrumentit

Käyvän arvon määräytyminen

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään luotettavasti joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerauksien avulla tai omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettävistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin käyvän arvon määrittämiseen luotettavasti.

Johdannais sopimukset arvostetaan tilinpäätöspäivänä julkisesti noteerattujen korkojen tai kurssien perusteella, mikäli niitä voidaan pitää luotettavina. Mikäli tällaisia julkisia hintanoteerauksia ei ole saatavilla, sopimukset arvostetaan luotettavaa hinnoittelumallia käyttäen.

Luokittelu ja kirjaaminen

Kaupankäynnin rahoitusvarat ja -velat

Kaikki rahoitusvarat ja -velat, joista katsotaan saatavan korkojen, hintojen ja kurssien aiheuttamaa tuottoa lyhyellä aikavälillä tai jos kytkettyä johdannaista ei kyetä erottelemaan pääsopimuksesta, luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviksi rahoitusvaroiksi tai -veloiksi. Kaupankäynnin rahoitusvaroihin ja -velkoihin sisällytetään myös johdannaisinstrumentit, jotka esitetään erikseen.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviksi luokitellut rahoitusvarat ja -velat kirjataan taseeseen arvostettuina käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Lainat ja saamiset

Lainoiksi ja saamisiksi luokitellut rahoitusvarat ovat rahoitusvaroja, jotka ovat syntyneet luovutettaessa rahaa, tavaroita tai palveluita suoraan velalliselle. Sopimukset käsitellään kirjanpidossa hankintamenon määräisinä.

Lainojen ja saamisten arvonalentumisia kirjataan saamiskohtaisesti ja saamisryhmäkohtaisesti. Arvonalentumiset kirjataan luottojen tase-erän vähennykseksi.

Arvonalentuminen kirjataan vain silloin, kun on saatu objektiivista näyttöä sellaisesta tappion synnyttämästä tapahtumasta, jolla on vaikutusta tuleviin rahavirtoihin. Arvonalentuminen kirjataan pääsääntöisesti saamiskohtaisesti, jos kyseessä on velallinen, jonka luotot ovat merkittävät. Luoton arvo on alentunut, jos siitä kertyvät tulevat rahavirrat – vakuuden käypä arvo huomioon otettuna – ovat pienemmät kuin luoton kirjanpitoarvo. Tulevat rahavirrat diskontataan lainan alkuperäisellä efektiivisellä korolla. Jos laina on vaihtuvakorkoinen, diskonttauskorkona käytetään tarkasteluhetken sopimuksen mukaista efektiivistä korkoa. Arvonalentumisena kirjataan lainan kirjanpitoarvon ja sitä alhaisemman kerrytettävissä olevan rahavirran erotus.

Muutoin luotot luokitellaan luottoriskiltään samanlaisiin ryhmiin. Ryhmästä kirjataan ryhmäkohtainen arvonalentuminen, jos siihen kohdistuu objektiivisia tekijöitä. Kirjattava arvonalentuminen perustuu

kokemusperäiseen keskimääräiseen arvioon. Sen jälkeen kun kaikki perintätoimet on suoritettu loppuun tai muutoin johdon päätöksellä, laina kirjataan pois taseesta. Taseesta pois kirjaamisen jälkeen saadut suoritukset kirjataan saamisten arvonalentumisten oikaisuiksi.

Eräpäivään saakka pidettävät sijoitukset

Eräpäivään saakka pidettävät sijoitukset ovat rahoitusvaroja, jotka on hankittu aikomuksella pitää ne eräpäivään saakka. Rahoitusvarat käsitellään kirjanpidossa jaksotetun hankintamenon määräisinä. Joukkovelkakirjalainojen nimellisarvon ja hankinta-arvon välinen erotus jaksotetaan sopimuksen jäljellä olevalle juoksuajalle.

Mikäli eräpäivään pidettävän saamisen arvon todetaan alentuneen, se siirretään kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvaroihin ja käyvän arvon arvostuksen piiriin. Arvonmuutos kirjataan tuloslaskelmassa erään "Kaupankäynnin nettotuotot".

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat rahoitusvaroja, joita ei sisällytetä edellä mainittuihin rahoitusvaraluokkiin. Myytävissä olevat rahoitusvarat kirjataan ostohetkellä taseeseen hankintamenon määräisinä ja arvostetaan käypään arvoon. Arvonmuutokset kirjataan omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon, josta ne kirjataan tuloslaskelmaan, kun omaisuuserä kirjataan pois taseesta.

Muut rahoitusvelat

Muut rahoitusvelat -luokkaan sisällytetään muut kuin kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvelat. Muut rahoitusvelat käsitellään kirjanpidossa hankintamenon määräisinä.

Johdannaissopimukset

Johdannainen on rahoitusinstrumentti, jonka arvo muuttuu tietyn koron, arvopaperin tai hyödykkeen hinnan, valuuttakurssin tai muun vastaavan kohde-etuuden arvon muuttuessa. Johdannainen edellyttää sopimusta tehtäessä vain vähäistä nettosijoitusta, ja sopimus selvitetään tietynä päivänä tulevaisuudessa.

IFRS:n yleisperiaatteen mukaisesti johdannaiset arvostetaan aina käypään arvoon, ja johdannaissopimukset kirjataan sopimuksen

tekohetkellä. Ei-suojaavista koronvaihtosopimuksista saatujen ja niistä maksettujen korkojen erotus merkitään korkoihin ja niitä vastaavat siirtyvät korot muihin varoihin ja muihin velkoihin. Ei-suojaavien johdannaisten muut tuotot, kulut ja arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelman erään Kaupankäynnin nettotuotot. Johdannaissopimuksista taseeseen merkityt positiiviset arvonmuutokset kirjataan varoiksi erään "Johdannaissopimukset, varat" ja negatiiviset erään "Johdannaissopimukset, velat".

Liikkeeseen laskettuihin strukturoituihin lainoihin ja korkokatollisiin asuntoluottoihin liittyvät ns. kytketyt johdannaiset erotetaan pääsopimuksesta. Pääsopimuksen ja sitä suojaavien johdannaisten arvonmuutokset kirjataan korkoihin.

Suojauslaskenta

Suojauslaskennalla todennetaan, että suojaussuhteessa olevan suojaavan instrumentin käyvän arvon muutokset kumoavat suojatun kohteen käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset kokonaan tai osittain.

OP-ryhmän suojauslaskenta käsittää korkoriskin suojauksen käyvän arvon menetelmällä. Korkoriskin suojaus kohdistuu pitkäaikaisiin kiinteäkorkoisiin velkoihin (omat emissiot), yksittäisiin joukkovelkakirjalaina- ja luottoportfolioihin sekä yksittäisiin luottoihin. Suojauksen tehokkuus todennetaan riskienhallinnan menetelmin.

Jäsenosuuspankit käyttävät suojaavina instrumentteina koronvaihtosopimuksia, joissa vastapuolena on aina OKO. OKO kattaa kaikki sisäiset johdannaissopimukset ulkoisin katesopimuksin. Sisäinen suojaus eliminoidaan OP-ryhmässä.

Käyvän arvon suojauslaskennassa suojaavan ja suojattavan instrumentin arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelmaan "Sijoitustoiminnan nettotuottoihin". Lainat ja saamiset -luokkaan sisällytettyjen luottojen, Myytävissä olevien luokkaan sisällytettyjen saamistodistusten sekä liikkeeseen laskettujen emissioiden suojaamiseksi tehdyistä koronvaihtosopimuksista saatujen ja maksettujen korkojen erotus kirjataan korkoihin. Koronvaihtosopimusten siirtyvät korot merkitään taseessa siirtosaamisiin ja siirtovelkoihin.

Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistöjä omistetaan vuokratuoton tai omaisuuden arvonnousun hankkimiseksi. Sijoituskiinteistöiksi luetaan myös sellaiset kiinteistöt, joista vähäinen osuus on omistajayhtiön omassa tai sen henkilökunnan käytössä. Sijoituskiinteistöiksi luokitetaan lisäksi sellaiset kiinteistöyhtiöiden osakkeet, jotka oikeuttavat tällaisten tilojen hallintaan.

Sijoituskiinteistöyhtiöiden osakkeet sekä sijoitustarkoituksessa omistetut rakennukset, maa-, metsä- ja vesialueet merkitään taseeseen käypään arvoon. Kiinteistöyhtiöosakkeiden käyvässä arvossa otetaan huomioon osakkeisiin kohdistuva lainaosuus. Käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelman erään "Sijoitustoiminnan nettotuotot".

Sijoituskiinteistöjen käypä arvo perustuu niiden markkina-arvoon. Merkittävissä kohteissa käyvän arvon perusteena käytetään riippumattoman asiantuntijan antamaa arviota, muiden kohteiden arvot perustuvat joko riippumattoman asiantuntijan arvioon, markkinatietojen pohjalta laskettuihin tuottoarvoihin tai johdon omiin arvioihin kohteen markkina-arvosta. Liike-, toimisto- ja teollisuustilojen markkina-arvo arvioidaan pääasiassa tuottoarvomenetelmällä. Tuottoarvon määrittämisen pohjana on kaikissa pankkiryhmän yhteisöissä käytettävä laskentamalli, joka perustuu markkinoiden tuottovaatimuksiin. Asuntojen ja maa-alueiden markkina-arvo arvioidaan pääasiassa kauppaa- arvomenetelmällä.

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuon.

Hyödykkeeseen liittyvät alkuperäisen hankinnan jälkeen syntyvät menot aktivoidaan hyödykkeen kirjanpitoarvoon vain, jos on todennäköistä, että hyödykkeestä kertyy alunperin arvioitua suurempaa taloudellista hyötyä.

Tuotteiden tai palveluiden kehittämisestä johtuvat menot aktivoidaan siitä lähtien, kun on todettu, että tuotteesta tai palvelusta saadaan tulevaisuudessa taloudellista hyötyä. Hyödykettä poistetaan siitä lähtien, kun se on valmis käytettäväksi. Hyödyke, joka ei ole vielä valmis käytettäväksi, testataan vuosittain arvonalentumisen varalta.

Aineellisen ja aineettoman omaisuuden arvonalentumiset

Jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä arvioidaan, onko omaisuuden arvonalentumisesta viitteitä. Jos viitteitä on, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Keskeneräisten aineettomien hyödykkeiden kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan vuosittain riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä.

Jos omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin arvio sen kerryttämistä rahamäärästä tulevaisuudessa, erotus kirjataan kuluksi. Omaisuuserän kerryttämä rahamäärä määritetään ensisijaisesti erän nettomyyntihinnan kautta. Vaihtoehtoisesti kerrytettävissä oleva määrä voidaan määrittää omaisuuserän käyttöarvon eli siitä kertyvien rahavirtojen avulla. Jos omaisuuserälle ei voida määrittää nettomyyntihintaa eikä se kerrytä itsenäistä, muista eristä riippumatonta rahavirtaa, määritellään arvonalentumistarve sen rahavirtaa tuottavan yksikön kautta, johon omaisuuserä kuuluu. Tällöin verrataan yksikköön sisältyvien omaisuuserien kirjanpitoarvoja tällöin koko rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä olevaan rahamäärään.

Vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi tai muiksi vuokrasopimuksiksi liiketoimen tosiasiallisen sisällön mukaan. Vuokrasopimus on rahoitusleasingsopimus, mikäli se siirtää vuokralaiselle olennaisilta osin omistamiselle ominaiset riskit ja edut. Muutoin se on muu vuokrasopimus. Vuokrasopimukset luokitellaan sopimuksen syntymisajankohtana.

Rahoitusleasingsopimuksilla vuokralle annetut hyödykkeet esitetään taseessa saamisina asiakkailta. Saaminen kirjataan määrään, joka on yhtä suuri kuin vuokrasopimuksen nettosijoitus. Sopimuksesta saatava rahoitustuotto kirjataan korkotuottoihin siten, että se tuottaa vuokralle antajan jäljellä olevalle nettosijoitukselle kultakin tilikaudelta samansuuruisen tuottoasteen.

Rahoitusleasingsopimuksella vuokralle otetut olennaiset hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä ja vastaava rahoitusleasingvelka muissa veloissa. Vuokralle otetut hyödykkeet merkitään sopimuksen alkamisajankohtana taseeseen varoiksi ja veloiksi määrään, joka on

yhtä suuri kuin vuokratun hyödykkeen käypä arvo tai sitä alempi vähimmäisvuokrien nykyarvo. Poistot aineellisiin hyödykkeisiin kirjatuista varoista tehdään taloudellisen pitoajan tai lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Rahoitusmenot kirjataan korkokuluihin siten, että jäljellä olevalle velalle tulee kullakin tilikaudella samansuuruinen korkoprosentti. Myynti- ja takaisinvuokraustilanteissa olennaiset myyntivoitot ja -tappiot jaksotetaan vuokrasopimusajalle.

Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetut hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä, ja vuokratuotot kirjataan tasa-erinä vuokra-ajan kuluessa. Vuokralle otettujen hyödykkeiden vuokrat merkitään tuloslaskelmaan kuluiksi tasasuuruusina erinä vuokra-ajan kuluessa.

Työsuhde-etuudet

Eläke-etuudet

OP-ryhmän yhtiöiden työntekijöiden lakisääteinen eläketurva hoidetaan pääosin OP-Eläkekassassa. Työnantajien työntekijöille järjestämä lisäeläketurva hoidetaan pääosin OP-Eläkesäätiössä. Eläkesäätiö on suljettu uusilta työntekijöiltä 1.7.1991 lukien. Eräät konsernin yritykset ovat järjestäneet lisäeläketurvan vakuutusyhtiön kautta.

Kaikki eläkejärjestelyt OP-ryhmässä katsotaan etuus pohjaisiksi järjestelyiksi.

Etuus pohjaiset järjestelyt vakuutusyhtiöissä, Eläkekassassa ja Eläkesäätiössä rahoitetaan suorituksilla, jotka perustuvat vakuutusmatemaattisiin laskelmiin.

Eläkejärjestelyistä johtuvat kulut kirjataan tuloslaskelman erään "Henkilöstökulut".

Etuus pohjaisissa järjestelyissä omaisuuseränä esitetään järjestelystä johtuvien velvoitteiden nykyarvo tilinpäätöspäivänä vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen käyvällä arvolla. Lisäksi huomioidaan vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot sekä takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot.

Etuus pohjaisten eläkejärjestelyjen velvoitteet on laskettu kustakin järjestelystä erikseen. Laskenta on suoritettu ennakoituun

etusuoikeusyksikköön perustuvalla menetelmällä (project unit credit method). Eläkemenot kirjataan kuluksi henkilöiden palvelusajalle auktorisoitujen vakuutusmatemaatikkojen suorittamien laskelmien perusteella. Eläkevelvoitteen nykyarvoa laskettaessa käytetään diskonttaus korkona Saksan ja Ranskan valtioiden joukkovelkakirjojen korkoa.

Tilinpäätöksessä on käytetty hyväksi IFRS1-standardin sallimaa helpotusta, jonka mukaisesti eläkejärjestelyn varat on siirtymähetkellä 1.1.2004 arvostettu käypään arvoon ja velvoite nykyarvoon siirtymähetken 1.1.2004 laskentaolettamien perusteella. Tämän jälkeen syntyneet vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan henkilöiden keskimääräiselle jäljellä olevalle palvelusajalle siltä osin kuin ne ylittävät suuremman seuraavista: 10 prosenttia eläkevelvoitteesta tai 10 prosenttia varojen käyvästä arvosta.

Osakeperusteiset työsuhde-etuudet

OP-ryhmän yhtiöissä on käytössä johdon palkitsemisjärjestelmä, jonka perusteella järjestelyyn kuuluvat henkilöt saavat nollakustanteisen osittain OKOn osakkeina ja osittain käteisenä selvitettävän palkkion ns. ansainta- ja sitouttamisjakson aikana suorittamistaan palveluista. Edun käypää arvoa jaksotetaan ansainta- ja sitouttamisjaksolle. Etu kirjataan henkilöstökuluihin ja oman pääoman hyvitykseksi.

Vakuutustoiminnan varat ja velat

OP-ryhmässä vakuutustoimintaa harjoittaa OP-Henkivakuutus Oy, jonka toiminta käsittää henkivakuutusluokkiin kuuluvaa vapaaehtoista henkivakuuttamista ja riskihenkivakuuttamista sekä näiden jälleenvakuuttamista kotimaassa ja ulkomailla. Osuuspankkien Keskinäisen Vahinkovakuutusyhtiön vahinkovakuutustoiminta jakaa OP-ryhmän sisällä riskejä ja tasaa realisoituneita tappioita. Yhtiön vaikutus eliminoituu käytännössä kokonaisuudessaan konsolidoinnin yhteydessä.

Vakuutustoimintaan liittyvät sijoitukset ja muut varat esitetään taseen erässä "Vakuutustoiminnan varat", lukuunottamatta laskennallisia ja muita verosaamia. Sijoitukset on luokiteltu pääosiltaan myytävissä olevien luokkaan ja ne arvostetaan yleisten OP-ryhmässä käytössä olevien periaatteiden mukaisesti. Sijoitusten suojaukseen käytetään

pankkiryhmän sisäisiä suojauksia, eikä suojauslaskentaa sovelleta. Kiinteistövarallisuus esitetään vakuutustoiminnan varoissa, vaikka omaisuus olisi pankkiryhmän kannalta omassa käytössä. Merkittävät pankkiryhmän omassa käytössä olevat kiinteistökohteet esitetään kuitenkin aineellisessa omaisuudessa. Muu aineellinen ja aineeton omaisuus esitetään niiden luonteen mukaisissa tase-erissä.

Vakuutustoiminnan veloissa esitetään OP-Henkivakuutuksen vastuuvélka sekä muut velat pois lukien verovelat.

Vakuutusmaksuvastuu lasketaan käyttäen retrospektiivistä laskentaa. Korvausvastuu lasketaan tuntemattomien vahinkojen osalta käyttäen vakuutusmatemaattisia arvioita ja tunnettujen vahinkojen osalta vakuutuskohtaisesti.

Vakuutustoiminnan tuotoissa ja kuluissa esitetään kaikki vakuutustoiminnan tuloslaskelmaerät lukuunottamatta liikekuluja ja veroja. OP-Henkivakuutus Oy:n liikekulut sisältyvät liiketoiminnan muihin kuluihin.

Kaikki OP-Henkivakuutuksen vakuutus sopimukset käsitellään voimassaolevan vakuutusstandardin mukaisesti ja sijoitussopimukset käsitellään vakuutuksen luonteisesti, koska niilläkin on optio osallistua harkinnanvaraiseen voitonjakoon. Laskuperusteiden mukaiset kuormitukset veloitetaan osin vakuutusmaksusta ja osin vakuutussäästöistä ja niiden vaikutus huomioidaan osana vastuuvélan muutosta.

OP-Henkivakuutus soveltaa toiminnassaan kohtuusperiaatetta, jonka mukaan yhtiön jakamassa asiakastuotossa noudatetaan pitkäjänteisyyttä ja tuottojen määrässä pyritään jatkuvuuteen vaarantamatta kuitenkaan yhtiön vakavaraisuutta voittoa jaettaessa. Yhtiössä ei ole kuitenkaan määritelty ennakoon asiakkaiden osuutta tulevista voitoista.

Vakuutusten laskuperusteet on määritelty turvaavasti. Tällöin suurella todennäköisyydellä vakuutuksista perityt kuormitukset kattavat yhtiön liikekulut, vakuutuksista perityt riskimaksut kattavat vakuutuskorvaukset ja yhtiö saa sijoitusomaisuudelleen tuotot, jolla pystytään maksamaan vakuutusten laskuperustekorko ja kilpailukykyinen asiakashyvytys. Vakuutuksista syntyvät vastuut lasketaan laskuperusteiden mukaan retrospektiivisistä historiatiedoista. Vastuiden käyvän arvon laskemiseen siirrytään vasta vakuutusstandardin toisessa vaiheessa. Tällöin vastuiden

laskentatapa saattaa muuttua, ja laskutavan muutoksella tulee olemaan suora vaikutus yhtiön tulokseen.

Tuloverot

Tuloslaskelman veroihin sisältyvät OP-ryhmän yhtiöiden tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verot, aikaisempien tilikausien verot ja laskennallisen veron muutos.

Laskennallinen verovelka lasketaan kaikista OP-ryhmän erillistilinpäätöksiin sisältyvistä kirjanpidon ja verotuksen välisistä veronalaisista väliaikaisista eroista. Laskennallinen verosaaminen lasketaan kaikista OP-ryhmän erillistilinpäätöksiin sisältyvistä kirjanpidon ja verotuksen välisistä vähennyskelpoisista väliaikaisista eroista ja verotuksessa vahvistetuista tappioista. Mikäli verotettavan tulon kertymisen ansiosta on todennäköistä, että saaminen voidaan hyödyntää, se kirjataan. Pankkiryhmän tilinpäätökseen sisältyvät lisäksi yhdistelytoimenpiteistä aiheutuneet laskennalliset verovelat ja -saamiset.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset netotetaan yhtiöittäin. Yhdistelytoimenpiteistä aiheutuneita laskennallisia verovelkoja ja -saamisia ei netoteta. Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan voimassa olevan verokannan mukaan. Mikäli laskennallinen vero aiheutuu tase-eristä, joiden muutokset eivät vaikuta tuloslaskelmaan, kirjataan muutos omaan pääomaan.

Tuloutusperiaatteet

Palkkiotuotot ja -kulut palveluista kirjataan palvelun suorittamisen yhteydessä. Sellaisista kertamaksuisista palkkioista, jotka koskevat useita vuosia ja joita mahdollisesti joudutaan palauttamaan myöhemmin, tuloutetaan vain tilikaudella kuuluva osuus.

Korollisten omaisuus- ja velkaerien korkotuotot ja -kulut kirjataan suoriteperusteisesti. Myös sellaisten saamisten korot tuloutetaan, joiden erääntyneitä maksuja on hoitamatta. Tällainen korkosaaminen sisällytetään arvonalentumisen testaukseen. Saamisen hankintamenon ja sen nimellisarvon välinen ero jaksotetaan korkotuottoihin ja velasta saadun määrän ja sen nimellisarvon erotus korkokuluihin.